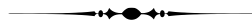

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธ
ของวัดมหาวนาราม (พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง) จังหวัดอุบลราชธานี
A STUDY ON THE APPROACHES FOR PROMOTING
BUDDHIST TOURISM POTENTIALS OF WAT MAHAWANARAM
(WATPRACHAO YAI IN PLAENG) IN
UBON RATCHATHANI PROVINCE

¹แม่ชีธนพรรณ ประสานวรรณ,
²พระครูธรรมธศศิริวัฒน์ สิริwatthano และ ³พระครูโกศลวิহারคุณ
¹Meachee Thanaphan Prasarnpan
²PhrakruThammathorn Siriwat Siriwatthano and ³Phrakru Kosolviharakul,

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹tanapan123tan@gmail.com

Received December 25, 2021; Revised February 12, 2022; Accepted March 20, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ 2) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหาวนาราม 3) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหาวนาราม การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักการการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว ได้แก่ (1) แจ้างข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว (2) เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางในประเทศในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (3) รักษาตลาดการท่องเที่ยว (4) เพิ่มการยอมรับและความเชื่อถือด้านการท่องเที่ยว (5) เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว (6) หลักการ

¹ นิสิต, หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

³ อาจารย์ ดร., หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

ดำเนินการสำคัญมี 5 ประการ ได้แก่ (1) เร่งพัฒนา บุรณะ พื้นฟูมรดกและทรัพย์สินทางวัฒนธรรม (2) บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก (3) เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ (4) เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย (5) เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่นๆ 2) สภาพการท่องเที่ยวของวัดมหาวนาราม ได้แก่ พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลงองค์ศักดิ์สิทธิ์ เป็นพระคู่บ้านคู่เมือง มีขนาดหน้าตักกว้างประมาณ 3.10 เมตร สูงประมาณ 5.00 เมตร ก่อสร้างด้วยอิฐถือปูน พร้อมกับปลงรักปิดทอง พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง องค์ที่ประดิษฐานอยู่ที่วัดมหาวนาราม หรือวัดป่าใหญ่ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี การท่องเที่ยวที่สำคัญคือ งานปิดทอง สรงน้ำพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง ประเพณีมหาสงกรานต์เมืองอุบล ตักบาตรพระประจำวันเกิดในวัดมหาวนาราม การบวงสรวงและบูชาพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง โดยจะจัดขึ้นก่อนวันเพ็ญเดือน 5 ของทุกปี เพื่อความเป็นสิริมงคลก่อนที่จะมีงานเทศกาลมหาชาติ (บุญผะเวส) 3) แนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหาวนาราม (1) ควรมีการประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์เป็นภาษาต่างประเทศด้วย (2) จัดระเบียบด้านการจราจรและที่จอดรถให้มีรูปแบบเหมาะสม (3) ควรมีร้านค้าชุมชนเพื่อจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มและจำหน่ายของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (4) กิจกรรมการปฏิบัติธรรม ควรมีอาคารที่พักให้เป็นสัดส่วนที่เหมาะสม (5) มีป้ายแจ้งระเบียบการปฏิบัติตนก่อนเข้าไปในวิหาร (6) มีผ้าถุงไว้บริการนักท่องเที่ยวที่แต่งตัวไม่เรียบร้อยใส่ก่อนเข้าไปในวิหาร (7) จัดเก็บขยะมูลฝอยให้เป็นสัดส่วนและเหมาะสม (8) เพิ่มห้องน้ำให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว (9) ปรับภูมิทัศน์สิ่งแวดล้อมให้สวยงามเป็นธรรมชาติ (10) เพิ่มป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ ในวัดให้เพียงพอ (11) เพิ่มกิจกรรมหลักที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด (12) สร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวให้มีระเบียบวินัย ช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อม

คำสำคัญ : การส่งเสริม, ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธ, วัดมหาวนาราม

Abstract

This article included 3 objectives as the followings: 1) to study the concepts and theories in promoting Buddhist tourism; 2) to study Buddhist tourism potentials of Wat Mahawanaram; 3) to propose the approaches in promoting Buddhist tourism potentials of Wat Mahawanaram. It was a qualitative research. The findings of this research were as follows. 1) The principles of promoting tourism potentials included: (1) imparting tourism information and providing knowledge on tourism; 2) increasing the number of domestic tourists in high season; 3) maintaining the tourism market; 4) increasing the recognition and credibility in tourism; 5) increasing the number of tourists; 6) the five crucial principles of implementation including (1) acceleration in developing, reconstructing and

restoring the cultural heritage and properties; (2) administrating tourism through proactive marketing strategy; (3) increasing varieties of tourism models; (4) increasing facility and safety measures; (5) urgently restoring the cooperation of other localities. 2) The state of tourism of Wat Mahawanaram includes Phrachao Yai Inplaeng, the sacred and respectable Buddha statue of the province, with the sitting posture sized 3.10 meters wide and 5.00 meters high. The statue was built of bricks and cement and gilded with gold leaves. Phrachaoyai Inplaeng statue has been enshrined at Wat Mahawanaram or Wat Pah Yai in Tambon Naimuang, Muang District, Ubon Ratchathani Province. The major tourism activities at the temple include sprinkling water onto the statue and gilding with gold leaves, Maha Songkran Festival, offering charity according to the birthday, sacrificing and worshipping Phrachao Yai Inplaeng annually organized on the date before the fifth lunar month as an auspicious occasion before the Mahachat sermon ceremony (Bun Phawet). 3) The approaches for promotion of Buddhist tourism potentials of Wat Mahawanaram (Watphrachao Yai Inplaeng) included the followings. 1) There should be publications in foreign languages on websites. 2) Traffic and parking lots should be orderly and properly organized. 3) There should be community shops for selling food, beverages, gifts and other local products. 4) The right proportion of accommodation should be provided for Dhamma practice activities. 5) There should be a notice board informing the code of conduct while visiting the hall of Phrachaoyai Inplaeng statue. 6) Sarongs should be provided for tourists to properly dress while visiting the hall of Phrachaoyai Inplaeng statue. 7) Garbage should be proportionately and properly collected. 8) Toilets should be sufficiently provided for the number of tourists. 9) Environment and surroundings of the temple should be adjusted as its nature. 10) Various boards for publications in the temple should be sufficiently provided. 11) Principal tourism promotion activities at provincial level should be enhanced. 12) Disciplinary awareness on environmental maintenance should be built among tourists.

Keywords: Promotion, Buddhist Tourism Potentials, Watmahavanaram

บทนำ

ในประเทศไทยการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหนึ่ง ที่สร้างประโยชน์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศ เป็นอย่างมาก ถือเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อกลไกการพัฒนาประเทศซึ่งการส่งเสริมการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่างๆ ซึ่งนำมาสู่การสร้างอาชีพ การจ้างงานทั้งในภาคการท่องเที่ยวโดยตรงและการจ้างงานในภาคอื่นๆที่เกี่ยวข้องตามมา เกิดการกระจายรายได้ ไปสู่ชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งใน

ภาพรวมแล้ว จะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจและมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมากซึ่งการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนานั้น ถือเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการชมหรือสัมผัสสถาปัตยกรรมด้านศาสนา การท่องเที่ยววัดศาสนสถาน และสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552:32)

รัฐบาลได้กำหนดให้การท่องเที่ยว ถือเป็นวาระแห่งชาติ (National Agenda) โดยคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2552 เพื่อให้ทุกฝ่ายใช้รูปแบบในการช่วยกันผลักดันให้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศกลับฟื้นตัวได้ในเวลาอันรวดเร็ว ที่สุด ด้วยเหตุผลดังกล่าว กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬาจึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์วิสัยทัศน์และ มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวในระยะเวลา 4 ปีระหว่าง พ.ศ. 2555-2559 โดยเน้นที่ประเภทแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประเภทโบราณสถานโบราณวัตถุ และประเพณีวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วางกรอบยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเติบโต อย่างยั่งยืน โดยเน้นตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ประโยชน์ ทั้งต่อสถาบันครอบครัวและต่อสังคมโดยรวม โดยมีแนวโน้มการพัฒนาการท่องเที่ยวจะเป็นไปในลักษณะการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้มากขึ้น คือ นักท่องเที่ยวมี แนวโน้มที่จะเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ เห็นความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีจุดเด่นเป็นพิเศษ (สารสนเทศ ณ อุบลราชธานี, 2563)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างประโยชน์ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมให้กับประเทศเป็นอย่างมาก ถือเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศไทย การส่งเสริมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่างๆ นำมาสู่การสร้างอาชีพ การจ้างงาน ทั้งในภาคการท่องเที่ยวโดยตรงและการจ้างงานในภาคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งในภาพรวมแล้วจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จเติบโตและมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการชม หรือสัมผัสสถาปัตยกรรมด้านศาสนา การท่องเที่ยววัด ศาสนสถานและสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยเน้นที่ประเภทแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ และประเพณีวัฒนธรรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้วางกรอบยุทธศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ได้เติบโตอย่างยั่งยืนถาวร โดยเน้นตลาดการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ รวมทั้งมีการกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์ ประโยชน์ทั้งต่อสถาบันครอบครัวและสังคม โดยมีแนวโน้มพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในลักษณะ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนถาวรมากขึ้น นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงอนุรักษ์มากขึ้น ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะได้เห็นถึงความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น วิถีชีวิต

ชุมชน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีจุดเด่นพิเศษ ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดให้การท่องเที่ยวถือเป็นวาระแห่งชาติ National Agenda โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2552 เพื่อให้ทุกฝ่ายใช้รูปแบบในการช่วยกันพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศกลับฟื้นตัวได้ในเวลาอันรวดเร็วที่สุด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552:32)

ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวมานี้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหานาราม (พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง) จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหานาราม เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหานาราม อันเป็นแนวทางของการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานี และอนุรักษ์มรดกทางวัตถุของชุมชน ให้เกิดประโยชน์ในภาพรวมแก่บ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ
2. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหานาราม
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหานาราม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการศึกษา รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary) และการศึกษาเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Work Study) โดยวิธีการสัมภาษณ์ กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เจ้าอาวาสวัด ผู้นำชุมชน หัวหน้าส่วนราชการในท้องถิ่น และนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญ 18 รูป/คน ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

- 1) เจ้าอาวาสวัดมหานาราม (พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง) 1 รูป
- 2) ตัวแทนพระสงฆ์จากวัดมหานาราม (พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง) 2 รูป
- 3) ตัวพระสงฆ์ในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานี 3 รูป
- 4) เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น นายกเทศมนตรี และเจ้าหน้าที่ ส่วนราชการ 3 ท่าน
- 5) ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน 6 ท่าน

6) ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว 2 ท่าน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในงานวิจัยนี้ได้จำแนกขอบเขตทางด้านเนื้อหาออกเป็น 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ (1) มุ่งศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (2) ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของ วัดมหาวนาราม (3) เสนอแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหาวนาราม เป็นประเด็นหลักในการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึก และกล้องถ่ายรูป เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง คือ การเข้าไปสนทนา พูดคุย เพื่อให้ได้ข้อมูลในอีกแง่มุมหนึ่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสารและจากการสัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์เชิงสังเคราะห์เนื้อหา อธิบายความให้เห็นข้อเท็จจริง เพื่อตอบโจทย์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเรียบเรียงแบบพรรณนาเชิงโวหาร ตามโครงสร้างเนื้อหาและนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหาวนาราม (พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง) จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงพุทธ หมายถึงการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี เป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาและเป็นการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มพูนคุณประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคมและป็นผลประโยชน์ต่างๆ สู่ชุมชนท้องถิ่นที่วัดตั้งอยู่ ทำให้เกิดธุรกิจข้างเคียงเช่น ร้านค้าขายของ ธุรกิจปล่อยเต่า ปล่อยปลา ขายอาหารปลา ขายสินค้า ผลิตภัณฑ์พื้นเมืองในท้องถิ่น ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนามีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบทอด พระพุทธศาสนาและเพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชน โดยการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัดมากขึ้น ตลอดจนเกิดทัศนคติของเจ้าอาวาสที่มีต่อการส่งเสริมวัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว

การส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว หมายถึงกระบวนการทำงานต่างๆ ทั้งกระบวนการขายการท่องเที่ยวโดยบุคคล (Personal Promotion) และการขายท่องเที่ยวที่ไม่ใช่บุคคล (Non-Personal Selling) เข้าไปติดต่อเพื่อให้เกิดการซื้อขายสินค้าและบริการโดยวัตถุประสงค์ที่ทำให้สินค้าและบริการนั้น เคลื่อนย้ายจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคให้มากที่สุด

และรวดเร็วที่สุดและมีผลกำไรตามธุรกิจนั้นต้องการ การเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกัน การส่งเสริมการท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว 2) เพื่อเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางในประเทศในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว 3) เพื่อรักษาตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market Share) 4) เพื่อเพิ่มการยอมรับและความเชื่อถือด้านการท่องเที่ยว 5) เพื่อเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว 6) เพื่อเพิ่มความได้เปรียบทางการท่องเที่ยวให้เหนือคู่แข่ง หลักการดำเนินการสำคัญมี 5 ประการ ได้แก่ 1) เร่งพัฒนา บุคลากร ฟื้นฟูมรดกและทรัพยากรทางวัฒนธรรมทั้งในเขตเมืองและนอกเมืองเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจำหน่ายสินค้าของนักท่องเที่ยวโดยส่งเสริมบทบาท เอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวและวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง 2) บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุกโดยสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลาย 3) เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการ ส่งเสริมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น พัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว 4) เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัยและป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง 5) เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่นๆ ทั้งด้านการตลาด การลงทุนและการจัด อุปสรรคในการท่องเที่ยว

2. หลักการการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) แจ้งข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว 2) เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางในประเทศในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว 3) รักษาตลาดการท่องเที่ยว 4) เพิ่มการยอมรับและความเชื่อถือด้านการท่องเที่ยว 5) เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว 6) หลักการดำเนินการสำคัญมี 5 ประการ ได้แก่ 1) เร่งพัฒนา บุคลากร ฟื้นฟูมรดกและทรัพยากรทางวัฒนธรรม 2) บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก 3) เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ 4) เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย 5) เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่นๆ

สภาพการท่องเที่ยวของวัดมหานาราม ได้แก่ พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลงองค์ศักดิ์สิทธิ์ เป็นพระคู่บ้านคู่เมือง มีขนาดหน้าตักกว้างประมาณ 3.10 เมตร สูงประมาณ 5.00 เมตร ก่อสร้างด้วยอิฐถือปูน พร้อมกับบลงรักปิดทอง พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง องค์ที่ประดิษฐานอยู่ที่วัดมหานาราม หรือวัดป่าใหญ่ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งก็มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง วัดอินทร์แปลงมหา

วิหารนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั่นเอง การท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ งานปิดทอง สรงน้ำพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง ประเพณีมหาสงกรานต์เมืองอุบล ตักบาตร พระประจำวันเกิดในวันมหาวนาราม การบวงสรวงและบูชาพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง โดยจะจัดขึ้นก่อนวันเพ็ญเดือน 5 ของทุกปี เพื่อความเป็นสิริมงคลก่อนที่จะมีงานเทศน์มหาชาติ (บุญผะเวส) แนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหาวนาราม 1) ควรมีการประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์เป็นภาษาต่างประเทศด้วย 2) จัดระเบียบด้านการจราจรและที่จอดรถให้มีรูปแบบเหมาะสม 2) ควรมีร้านค้าชุมชนเพื่อจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มและจำหน่ายของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 3) กิจกรรมการปฏิบัติธรรม ควรมีอาคารที่พักให้เป็นสัดส่วนที่เหมาะสม 5) มีป้ายแจ้งระเบียบการปฏิบัติตนก่อนเข้าไปในวิหาร 6) มีผ้าถุงไว้บริการนักท่องเที่ยวที่แต่งตัวไม่เรียบร้อยใส่ก่อนเข้าไปในวิหาร 7) จัดเก็บขยะมูลฝอยให้เป็นสัดส่วนและเหมาะสม 7) เพิ่มห้องน้ำให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว 8) ปรับภูมิทัศน์สิ่งแวดล้อมให้สวยงามเป็นธรรมชาติ 9) เพิ่มป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ ในวัดให้เพียงพอ 10) เพิ่มกิจกรรมหลักที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด 11) สร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวให้มีระเบียบวินัยช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อม

3. การสร้างรูปแบบหรือแนวทางของการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยววัดมหาวนารามต้องประกอบไปด้วย 1) กิจกรรมการเข้าร่วมพิธีกรรม เป็นกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น 2) กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นกิจกรรมสันทนาการ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจโดยเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในบริเวณวัดเป็นสำคัญ ได้แก่งานบุญมหาชาติ (บุญผะเวส) สรงน้ำพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลงและงานในเทศกาลต่างๆ เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น 3) กิจกรรมการปฏิบัติธรรม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการขึ้นภายในวัด หรือกิจกรรมไหว้พระ 9 วัด เป็นต้น 4) กิจกรรมการสืบทอดพระพุทธศาสนา เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา เช่น งานกฐิน งานผ้าป่า เป็นต้น 5) กิจกรรมการเป็นที่พึ่งทางใจ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความประสงค์ 6) กิจกรรมการเข้าวัดถวญงคล เป็นกิจกรรมที่ทางวัดจัดให้มีการเข้าวัดถวญงคล ได้แก่การเข้าบูชาเหรียญพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลงรุ่นต่างๆ ที่ทางวัดได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของวัด การส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวด้านการพัฒนาบุคคล คือ ควรมีมัคคุเทศก์แนะนำให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้แล้วควรมีการทำทะเบียนจัดทำสถานที่จัดเก็บอย่างเป็นระบบ รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ โดยมีการจัดทำฐานข้อมูล เผยแพร่ มีมัคคุเทศก์ประจำวัดเพื่อให้คำแนะนำ ทำเป็นพิพิธภัณฑ์ของวัด จัดทำแผนที่ตรงทางเข้าให้เห็นชัดเจน จัดทำป้ายให้เห็นชัดเจน จัดทำที่จอดรถรอบวัด รักษาความสะอาดของสถานที่ตลอดเวลา จัดจุดบริการให้นักท่องเที่ยวเห็นชัดเจน จัดเตรียมให้ครบด้วยทุกจุดฝึกหัดจัดกลุ่มเป็นมัคคุเทศก์ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลต่างๆให้สม่ำเสมอ

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหานาราม (พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง) จังหวัดอุบลราชธานี มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว หมายถึงกระบวนการทำงานต่างๆ ทั้งกระบวนการขายการท่องเที่ยวโดยบุคคล (Personal Promotion) และการขายท่องเที่ยวที่ไม่ใช่บุคคล (Non-Personal Selling) เข้าไปติดต่อเพื่อให้เกิดการซื้อขายสินค้าและบริการโดยวัตถุประสงค์ที่ทำให้สินค้าและบริการนั้น เคลื่อนย้ายจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคให้มากที่สุดและรวดเร็วที่สุดและมีผลกำไรตามธุรกิจนั้นต้องการ การเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และ ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกัน การส่งเสริมการท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวให้ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว 2) เพื่อเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางในประเทศในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว 3) เพื่อรักษาตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market Share) 4) เพื่อเพิ่ม การยอมรับและความเชื่อถือด้านการท่องเที่ยว 5) เพื่อเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว 6) เพื่อเพิ่ม ความได้เปรียบทางการท่องเที่ยวให้เหนือคู่แข่ง หลักการดำเนินการสำคัญมี 5 ประการ ได้แก่ 1) เร่งพัฒนา บุระ พันธ์พุ่มรดกและทรัพย์สินทางวัฒนธรรมทั้งในเขตเมืองและนอก เมืองเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจำหน่ายสินค้าของนักท่องเที่ยวโดยส่งเสริม บทบาท เอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวและวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่าง ต่อเนื่อง 2) บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุกโดยสร้างกิจกรรมท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งการโฆษณา ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลาย 3) เพิ่มความหลากหลายของการ ท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ เช่นการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการ ส่งเสริมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น พัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่ง ท่องเที่ยว 4) เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัยและป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง 5) เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่นๆ ทั้งด้านการตลาด การลงทุนและการจัด อุปสรรคใน การท่องเที่ยว สอดคล้องกับกนกวรรณ ชูชาญ (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการ ความรู้ทางทรัพยากรวัฒนธรรมโดยผู้นำชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านผาหมอนดอยอิน ทนนท์จังหวัดเชียงใหม่พบว่า การเปิดการท่องเที่ยวของชุมชนจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ และตัดสินใจให้รอบคอบอันเกิดจากพื้นฐานความรู้ของสมาชิกชุมชนมี 3 รูปแบบดังนี้ 1) การ ร่วมกันแก้ปัญหาชุมชนมองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูล

ข่าวสารกับคนภายนอกให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหาชุมชนที่ประสบอยู่อันเป็น การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรมเพื่อประสานการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา ของชุมชน 2) การจัดการของชุมชนการท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมชุมชนต้องรวมตัวกันเข้ามาจัดการให้นักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติอยู่ ในกฎกติกาของชุมชนการจัดระเบียบการแบ่งปันผลประโยชน์แก่ผู้คนที่เกี่ยวข้องและสร้าง มาตรฐานต่างๆของการท่องเที่ยวชุมชนเองเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบมากเกินไปจนขีดความสามารถ ที่ชุมชนจะจัดการได้ 3) กระบวนการเรียนรู้การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการเรียนรู้ระหว่างคน กับธรรมชาติ เป็นการสร้างโอกาสในการฟื้นฟูวัฒนธรรมภูมิปัญญาและ

2. หลักการการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) แจ้งข้อมูลข่าวสารทางการ ท่องเที่ยวให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว 2) เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางในประเทศ ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว 3) รักษาตลาดการท่องเที่ยว 4) เพิ่มการยอมรับและความเชื่อถือ ด้านการท่องเที่ยว 5) เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว 6) หลักการดำเนินการสำคัญมี 5 ประการ ได้แก่ 1) เร่งพัฒนา บุรณะ พื้นฟูมรดกและทรัพย์สินทางวัฒนธรรม 2) บริหารการท่องเที่ยว โดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก 3) เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ 4) เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวกสร้างความปลอดภัย 5) เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่น อื่นๆ สอดคล้องกับสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันสอดคล้องกับ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ระบุถึงองค์ประกอบของ การท่องเที่ยวชุมชนมีอยู่ 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมได้แก่การที่ ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มีวิธีการผลิตที่พึ่งพาตนเองและใช้ ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตลอดจนชุมชนมีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น 2) ด้านองค์กรชุมชนได้แก่การที่ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกันมี ปราสาทหรือมีผู้มีความรู้และทักษะในเรื่องต่างๆหลากหลายชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามา มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว 3) ด้านการจัดการได้แก่การที่ชุมชนมีกฎและ กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว มีองค์กรที่มีกลไกในการทำงาน เพื่อจัดการการท่องเที่ยวและสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมให้มี การกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรมและมีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของชุมชน 4) ด้านการเรียนรู้ได้แก่การที่ชุมชนจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว มีลักษณะที่ สามารถสร้างการเรียนรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างมีระบบจัดการให้ เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือนและสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

สภาพการท่องเที่ยวของวัดมหาวนาราม ได้แก่ พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลงองค์ ศักดิ์สิทธิ์ เป็นพระคู่บ้านคู่เมือง มีขนาดหน้าตักกว้างประมาณ 3.10 เมตร สูงประมาณ 5.00 เมตร ก่อสร้างด้วยอิฐถือปูน พร้อมกับลงรักปิดทอง พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง องค์ที่

ประดิษฐานอยู่ที่วัดมหายานาราม หรือวัดป่าใหญ่ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งก็มีอายุรุ่มราวคราวเดียวกับพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง วัดอินทร์แปลงมหาวิหารนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั่นเอง การท่องเที่ยวที่สำคัญคือ งานปิดทอง สรงน้ำพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง ประเพณีมหาสงกรานต์เมืองอุบล ตักบาตรพระประจำวันเกิดในวันมหายานาราม การบวงสรวงและบูชาพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง โดยจะจัดขึ้นก่อนวันเพ็ญเดือน 5 ของทุกปี เพื่อความเป็นสิริมงคลก่อนที่จะมีงานเทศน์มหาชาติ (บุญผะเวส) สอดคล้องกับ ะพล ทองมา และประเจตอำนาจ (2547) ความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาสมาชิกชุมชนผลของการท่องเที่ยวชุมชนมิได้มีเพียงด้านบวกแต่เพียงอย่างเดียวผลจากการประกอบการท่องเที่ยวชุมชนมีทั้งที่เป็นด้านบวกและด้านลบกับชุมชนดังนี้ 1) ผลกระทบด้านบวกการท่องเที่ยวชุมชนส่งผลให้ชุมชนมีจิตสำนึกเกิดการพัฒนาตนเองพึ่งพาตนเองคิดเป็นทำเป็นมีความพยายาม พยายามในการเรียนรู้พัฒนาเกิดรายได้เพิ่มขึ้นมีการรวมตัวกันสร้างความเข้มแข็งในชุมชนนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน 3 ด้านได้แก่ด้านเศรษฐกิจด้านสังคมวัฒนธรรมและด้านสิ่งแวดล้อมและสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนคือการรวมองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สืบสานสืบทอดตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ทำให้เกิดความรักความภาคภูมิใจความรู้สึกเป็นเจ้าของมีส่วนร่วมในการพัฒนาทรัพยากรของชุมชนและเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในที่สุด 2) ผลกระทบด้านลบ การท่องเที่ยวชุมชนทำให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมเช่นจำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากการท่องเที่ยวการใช้ระบบนิเวศธรรมชาติการรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็วเกิดกระแสการเรียนรู้แบบมีความขัดแย้งทางความคิดเสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับนักท่องเที่ยวและที่สำคัญคืออาจถึงกับสูญเสียอัตลักษณ์ของท้องถิ่นหากมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไปดังนั้น แต่ละชุมชนจึงต้องให้ข้อมูลแนะนำชุมชนของตนเองและชุมชนอื่นที่ถูกต้องและน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยวและที่น่ายกมโนใจสำหรับชุมชนคือการรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติวัฒนธรรมประเพณีภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษสืบทอดกันมาชุมชนต้องไม่ละทิ้งพื้นฐานเดิมหรือปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไปตามกระแสวัฒนธรรมและไม่ได้มุ่งหวังรายได้จากการท่องเที่ยวโดยการละทิ้งอาชีพดั้งเดิมที่จะเป็นการปรับตัวเพื่อรองรับ กระแสการท่องเที่ยวที่เข้าไปในชุมชน

3. แนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหายานาราม 1) ควรมีการประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์เป็นภาษาต่างประเทศด้วย 2) จัดระเบียบด้านการจราจรและที่จอดรถให้มีรูปแบบเหมาะสม 2) ควรมีร้านค้าชุมชนเพื่อจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มและจำหน่ายของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 3) กิจกรรมการปฏิบัติธรรม ควรมีอาคารที่พักให้เป็นสัดส่วนที่เหมาะสม 5) มีป้ายแจ้งระเบียบการปฏิบัติตนก่อนเข้าไปในวิหาร 6) มีผ้าถุงไว้บริการนักท่องเที่ยวที่แต่งตัวไม่เรียบร้อยใส่ก่อนเข้าไปในวิหาร 7) จัดเก็บขยะมูลฝอยให้เป็น

สัดส่วนและเหมาะสม 7) เพิ่มห้องน้ำให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว 8) ปรับภูมิทัศน์สิ่งแวดล้อมให้สวยงามเป็นธรรมชาติ 9) เพิ่มป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ ในวัดให้เพียงพอ 10) เพิ่มกิจกรรมหลักที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด 11) สร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวให้มีระเบียบวินัยช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับ กรมการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้กล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมไว้ในหนังสือคู่มือการตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่าแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมีความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวประเทศอื่นๆ เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นมรดกแห่งสังคมมีทั้งส่วนจับต้องได้และจับต้องไม่ได้เช่นศิลปชนบธรรมเนียมประเพณีรูปแบบการดำรงชีวิตการแต่งกายเครื่องมือเครื่องใช้อาหารการกินงานเทศกาลประเพณี เป็นต้น นอกจากนี้ วัฒนธรรมยังเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ความรู้ความสามารถและภูมิปัญญาทั้งหมดที่ได้ช่วยให้มนุษย์ในสังคมนั้นๆอยู่รอดและเจริญสืบต่อไปได้และเป็นอย่างจนถึงปัจจุบันและสามารถเจริญงอกงามต่อไปได้

การสร้างรูปแบบหรือแนวทางของการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยววัดมหานารามต้องประกอบไปด้วย 1) กิจกรรมการเข้าร่วมพิธีกรรม เป็นกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันวิสาขบูชา เป็นต้น 2) กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นกิจกรรมสันทนาการ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจโดยเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในบริเวณวัดเป็นสำคัญ ได้แก่งานบุญมหาชาติ (บุญผะเวส) สรงน้ำพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง และงานในเทศกาลต่างๆ เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น 3) กิจกรรมการปฏิบัติธรรม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการขึ้นภายในวัด หรือกิจกรรมไหว้พระ 9 วัด เป็นต้น 4) กิจกรรมการสืบทอดพระพุทธศาสนา เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา เช่น งานกฐิน งานผ้าป่า เป็นต้น 5) กิจกรรมการเป็นที่พึ่งทางใจ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความประสงค์ 6) กิจกรรมการเข้าวัดอุ้มบาตร เป็นกิจกรรมที่ทางวัดจัดให้มีการเข้าวัดอุ้มบาตร ได้แก่การเข้าบูชาเหรียญพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลงรุ่นต่างๆ ที่ทางวัดได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของวัด การส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวด้านการพัฒนาบุคคลคือ ควรมีมัคคุเทศก์แนะนำให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้แล้วควรมีการทำทะเบียนจัดทำสถานที่จัดเก็บอย่างเป็นระบบ รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ โดยมีการจัดทำฐานข้อมูล เผยแพร่ มีมัคคุเทศก์ประจำวัดเพื่อให้คำแนะนำ ทำเป็นพิพิธภัณฑ์ของวัด จัดทำแผนที่ตรงทางเข้าให้เห็นชัดเจน จัดทำป้ายให้เห็นชัดเจน จัดทำที่จอดรถรอบวัด รักษาความสะอาดของสถานที่ตลอดเวลา จัดจุดบริการให้นักท่องเที่ยวเห็นชัดเจน จัดเตรียมให้ครบด้วยทุกจุด ผูกมัดจัดกลุ่มเป็นมัคคุเทศก์ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลต่างๆ ให้สม่ำเสมอ สอดคล้องกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย อ่างใน กนกวรรณ ชูชาญ การจัดการความรู้ทางทรัพยากรวัฒนธรรมโดยผู้นำชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านผาหมอน ดอยอินทนนท์จังหวัดเชียงใหม่ ว่าการเปิดการท่องเที่ยวของชุมชนจำเป็นต้องกำหนด

วิสัยทัศน์และตัดสินใจให้รอบคอบอันเกิดจากพื้นฐานความรู้ของสมาชิกชุมชนมี 3 รูปแบบ ดังนี้ 1) การร่วมกันแก้ปัญหาชุมชนมองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับคนภายนอกให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหาชุมชนที่ประสบอยู่ อันเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรมเพื่อประสานการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหามาของชุมชน 2) การจัดการของชุมชนการท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบทางสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมชุมชนต้องรวมตัวกันเข้ามาจัดการให้นักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติอยู่ในกฎกติกาของชุมชนการจัดระเบียบการแบ่งปันผลประโยชน์แก่ผู้คนที่เกี่ยวข้องและสร้างมาตรฐานต่างๆของการท่องเที่ยวชุมชนเองเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบมากเกินไปจนขีดความสามารถที่ชุมชนจะจัดการได้ 3) กระบวนการเรียนรู้การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการเรียนรู้ระหว่างคนกับธรรมชาติ เป็นการสร้างโอกาสในการฟื้นฟูวัฒนธรรมภูมิปัญญาและสิ่งแวดล้อมโดยมองว่ารายได้เป็นเพียงแค่ผลพลอยได้จากกระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการท่องเที่ยว

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

หลักการการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) แจกจ่ายข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยวให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยว 2) เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางในประเทศในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว 3) รักษาตลาดการท่องเที่ยว 4) เพิ่มการยอมรับและความเชื่อถือด้านการท่องเที่ยว 5) เพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยว 6) หลักการดำเนินการสำคัญมี 5 ประการ ได้แก่ 1) เร่งพัฒนา บุคลากร พื้นฟูมรดกและทรัพยากรทางวัฒนธรรม 2) บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก 3) เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ 4) เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย 5) เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่นๆ สภาพการท่องเที่ยวของวัดมหายานาราม ได้แก่ พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลงองค์ศักดิ์สิทธิ์เป็นพระคู่บ้านคู่เมือง มีขนาดหน้าตักกว้างประมาณ 3.10 เมตร สูงประมาณ 5.00 เมตร ก่อสร้างด้วยอิฐถือปูน พร้อมกับลงรักปิดทอง พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง องค์ที่ประดิษฐานอยู่ที่วัดมหายานาราม หรือวัดป่าใหญ่ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งก็มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง วัดอินทร์แปลงมหาวิทยาลัยเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวนั่นเอง การท่องเที่ยวที่สำคัญคือ งานปิดทอง สรงน้ำ พระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง ประเพณีมหาสงกรานต์เมืองอุบล ตักบาตรพระประจำวันเกิดในวันมหายานาราม การบวงสรวงและบูชาพระเจ้าใหญ่อินทร์แปลง โดยจะจัดขึ้นก่อนวันเพ็ญเดือน 5 ของทุกปี เพื่อความเป็นสิริมงคลก่อนที่จะมีงานเทศน์มหาชาติ (บุญผะเวส) แนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดมหายานาราม 1) ควรมีการประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์เป็นภาษาต่างประเทศด้วย 2) จัดระเบียบด้านการจราจรและที่จอดรถให้มีรูปแบบ

เหมาะสม 2) ควรมีร้านค้าชุมชนเพื่อจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่มและจำหน่ายของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 3) กิจกรรมการปฏิบัติธรรม ควรมีอาคารที่พักให้เป็นสัดส่วนที่เหมาะสม 5) มีป้ายแจ้งระเบียบการปฏิบัติตนก่อนเข้าไปในวิหาร 6) มีผ้าถุงไว้บริการนักท่องเที่ยวที่แต่งตัวไม่เรียบร้อยใส่ก่อนเข้าไปในวิหาร 7) จัดเก็บขยะมูลฝอยให้เป็นสัดส่วนและเหมาะสม 7) เพิ่มห้องน้ำให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว 8) ปรับภูมิทัศน์สิ่งแวดล้อมให้สวยงามเป็นธรรมชาติ 9) เพิ่มป้ายประชาสัมพันธ์ต่างๆ ในวัดให้เพียงพอ 10) เพิ่มกิจกรรมหลักที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด 11) สร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวให้มีระเบียบวินัยช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ชูชาญ. (2552), *การจัดการความรู้ทางทรัพยากรวัฒนธรรมโดยผู้นำชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านผาหมอน ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, (2552), *แนวทางการจัดการและส่งเสริมการท่องเที่ยว*, กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- การประชุมคณะรัฐมนตรีโดยโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.komchadluek.net/mobile/datetail//20131212/174635.html>. [10 สิงหาคม 2563].
- สารสนเทศ ณ อุบลราชธานี, แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.esanpedia.oar.ubu.ac.th/esaninfo/?p=1782> [17 สิงหาคม 2563].
- วีระพล ทองมา และประเจต อำนาจ (2547), *ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่แรมอำเภอแม่ริมจังหวัดเชียงใหม่*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่